

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1994

Vyhlásené: 28. 2. 1994

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 1.2013 do: 31. 7.2015

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

42

ZÁKON

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 27. januára 1994

o civilnej ochrane obyvateľstva

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ HLAVA

ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je upraviť podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanoviť úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva (ďalej len „civilná ochrana“).

§ 2

Civilná ochrana

(1) Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znížovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

(2) Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie.

§ 3

Základné pojmy

(1) Na účely tohto zákona sa mimoriadnou situáciou rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona; počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znížovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

(2) Na účely tohto zákona sa mimoriadnou udalosťou rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa^{1b)} alebo teroristický útok, pričom

- a) živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- c) katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelných pohromy a havárie.

(3) Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku.

(4) Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

(5) Analýza územia je posúdenie nebezpečenstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti s ohľadom na zdroje ohrozenia. Analýza územia sa vyhotovuje vo forme súboru dokumentov.

(6) Záchranné práce sú činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

(7) Núdzovým ubytovaním je zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

(8) Núdzové zásobovanie je zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

(9) Ukrytím sa rozumie ochrana osôb v ochranných stavbách pred možnými následkami mimoriadnych udalostí.

(10) Evakuáciou sa rozumie odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia.

(11) Protiradiačné, protichemické a protibiologické opatrenia sú opatrenia určené na zníženie alebo na vylúčenie následkov pôsobenia nebezpečných látok.

(12) Informačný systém civilnej ochrany tvorí hlásna služba a informačná služba civilnej ochrany, pričom

- a) hlásna služba zabezpečuje včasné varovanie obyvateľov a vyznenie osôb činných pri riešení následkov mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození alebo o vzniku mimoriadnej udalosti,
- b) informačná služba zabezpečuje zber, spracovanie, vyhodnocovanie a poskytovanie informácií.

(13) Sebaochranou sa rozumie pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo k zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

(14) Plán ochrany obyvateľstva je dokument, ktorý obsahuje úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti.

(15) Jednotkou civilnej ochrany sa rozumie organizovaná skupina osôb, odborne pripravená a materiálne vybavená na plnenie úloh civilnej ochrany.

(16) Materiálom civilnej ochrany sa rozumejú hnutelné veci obstarané spravidla z prostriedkov štátneho rozpočtu a určené na zabezpečovanie hlásnej služby a informačnej služby civilnej ochrany, úloh plnených jednotkami civilnej ochrany, ako aj prostriedky individuálnej ochrany obyvateľstva.

(17) Osoba prevzatá do starostlivosti je osoba, ktorá sa okrem zamestnancov právnických osôb alebo zamestnancov fyzických osôb – podnikateľov nachádza s ich vedomím na nehnuteľnostiach, ktoré užívajú tieto právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia.

§ 3a

Varovanie obyvateľstva

(1) Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi

- a) „VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ – dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,
- b) „OHROZENIE VODOU“ – šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

(2) Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom „KONIEC OHROZENIA“ – dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

(3) Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

(4) Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“).

§ 3b

Mimoriadna situácia

(1) Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

(2) Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- a) záchranné, práce silami a prostriedkami z celého územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- b) evakuácia,
- c) núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie alebo
- d) použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.¹⁾

(3) Príslušný orgán, ktorý vyhlásil mimoriadnu situáciu, je povinný bezodkladne odvolať mimoriadnu situáciu po vykonaní úloh a opatrení podľa odseku 2.

(4) Mimoriadna situácia sa nevyhlasuje, ak bol vyhlásený výnimočný stav alebo núdzový stav.^{1a)} Ak bol po vyhlásení mimoriadnej situácie vyhlásený výnimočný stav alebo núdzový stav, postupuje sa podľa osobitného zákona.^{1a)}

§ 4**Zariadenia civilnej ochrany**

(1) Zariadenia civilnej ochrany sú ochranné stavby a stavby alebo ich časti a technologické súčasti, ktoré sú predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany, pričom za ochranné stavby sa na účely tohto zákona považujú

- a) ochranné a úkrytové priestory všetkých kategórií a typov,
- b) chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane.

(2) Ak je zariadenie civilnej ochrany podľa všeobecných technických požiadaviek na výstavbu a kolaudačného rozhodnutia určené na civilnú ochranu, je vlastník alebo nájomca povinný zachovávať jeho pôvodné účelové určenie.^{1b)} V sporných prípadoch rozhoduje príslušný stavebný úrad.²⁾

(3) Pri spracúvaní územného plánu jeho obstarávateľa v spolupráci s obvodnými úradmi určia rozsah povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany.

(4) Zariadenia civilnej ochrany, najmä ochranné stavby, sa budujú ako dvojúčelové.

§ 5**Financovanie civilnej ochrany**

(1) Výdavky na civilnú ochranu sa financujú zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky³⁾ prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva vnútra, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Na financovaní civilnej ochrany sa v rozsahu ustanovenom v tomto zákone podieľajú aj samosprávne kraje, obce, právnické osoby, fyzické osoby – podnikatelia,⁴⁾ a fyzické osoby, ktoré vyrábajú, prepravujú, skladujú alebo manipulujú s nebezpečnými látkami v množstvách ohrozujúcich život, zdravie alebo majetok (ďalej len „ostatné fyzické osoby“).

(3) Podrobnosti o výdavkoch na civilnú ochranu z prostriedkov štátneho rozpočtu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo vnútra.^{4a)}

DRUHÁ HLAVA**ÚLOHY, RIADENIE A ORGANIZÁCIA CIVILNEJ OCHRANY****Úlohy a zodpovednosť****§ 6**

(1) Civilná ochrana (§ 2) zahŕňa najmä tieto úlohy a opatrenia:

- a) organizovanie, riadenie a vykonávanie záchranných prác, ktoré spočívajú hlavne v záchrane osôb, poskytnutí predlekárskej a lekárskej pomoci, vyslobodzovaní osôb a v odsune ranených,
- b) organizovanie a zabezpečovanie hlásnej a informačnej služby,
- c) poskytovanie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania,
- d) zabezpečovanie a vykonávanie ukrytia a evakuácie,
- e) vykonávanie protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení,
- f) organizovanie, riadenie a vykonávanie prípravy na civilnú ochranu,
- g) posudzovanie umiestňovania stavieb a využívania územia a dodržovania záujmov civilnej ochrany na teritóriu pri územnom a stavebnom konaní a technických parametrov zariadení

civilnej ochrany,

h) zabezpečovanie a vykonávanie edičnej, vedeckovýskumnej a vývojovej činnosti v civilnej ochrane.

(2) Civilná ochrana zahŕňa aj doplňujúcu činnosť potrebnú na splnenie úloh uvedených v odseku 1 vrátane plánovania, organizovania, materiálneho zabezpečenia a kontroly.

§ 7

Za plnenie úloh civilnej ochrany zodpovedá v rozsahu ustanovenom týmto zákonom vláda, ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, iné ústredné štátne orgány, obvodné úrady,⁶⁾ samosprávne kraje,^{6a)} obce,⁷⁾ právnické osoby a fyzické osoby; pri plnení týchto úloh spolupracujú v rozsahu ustanovenom týmto zákonom s obdobnými inštitúciami iných štátov.

§ 8

Vláda vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu pre ohrozené územie alebo pre územie, kde vznikla mimoriadna udalosť uvedená v § 3 ods. 2, ak rozsah ohrozeného alebo postihnutého územia presiahne územný obvod kraja.

§ 9

(1) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a iné ústredné štátne orgány plnia úlohy civilnej ochrany a vykonávajú ich kontrolu¹⁰⁾ v rozsahu svojej pôsobnosti. O stave plnenia úloh civilnej ochrany poskytujú informácie ministerstvu vnútra.

(2) Ministerstvá, do ktorých pôsobnosti patrí riadenie výkonu štátnej správy na úseku školstva, zabezpečujú, aby obsah výchovy a vzdelávania na všetkých druhoch a typoch škôl v primeranom rozsahu zahŕňal aj otázky civilnej ochrany.

(3) Ozbrojené sily Slovenskej republiky plnia úlohy na úseku civilnej ochrany v rozsahu ustanovenom osobitným zákonom.¹¹⁾

Riadenie a organizácia civilnej ochrany

§ 10

(1) Civilnú ochranu riadi ministerstvo vnútra.

(2) Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava a mesto Košice si pôsobnosti na úseku civilnej ochrany a spolupráce s mestskými časťami upravujú v štatúte mesta.

§ 11

Pri plnení úloh civilnej ochrany spolupracuje ministerstvo vnútra so štátnymi orgánmi, samosprávnymi krajinami, s obcami, právnickými osobami a fyzickými osobami a verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním,¹⁴⁾ ktoré v rámci svojej pôsobnosti sú činné v prípadoch mimoriadnej udalosti alebo mimoriadnej situácie pri záchranných prácach; pritom však nesmie byť dotknuté plnenie ich úloh ustanovených osobitnými predpismi.¹⁵⁾

TRETIA HLAVA
PÔSOBNOSŤ ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY, SAMOSPRÁVNÝCH KRAJOV A OBCÍ NA ÚSEKU
CIVILNEJ OCHRANY

§ 12

Pôsobnosť ministerstva vnútra

(1) Ministerstvo vnútra

- a) vypracúva koncepciu organizácie a rozvoja civilnej ochrany,
- b) riadi výkon štátnej správy na úseku civilnej ochrany,
- c) vypracúva analýzu územia republiky z hľadiska možných mimoriadnych udalostí,
- d) organizuje a riadi informačný systém civilnej ochrany a plní jeho úlohy,
- e) ustanovuje základné technické a prevádzkové podmienky informačného systému civilnej ochrany a schvaľuje predložené projekty na ich výstavbu,
- f) určuje stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,
- g) zabezpečuje a vykonáva preventívno-výchovnú a edičnú činnosť, ako aj vzdelávanie zamestnancov, ktorí plnia úlohy civilnej ochrany; zabezpečuje vedeckovýskumnú a vývojovú činnosť v civilnej ochrane,
- h) koordinuje prípravu na civilnú ochranu a vykonáva odbornú prípravu na získanie odbornej spôsobilosti na úseku civilnej ochrany (ďalej len „odborná spôsobilosť“),
- i) zabezpečuje rozvoj medzinárodnej spolupráce na úseku civilnej ochrany a zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných organizáciách civilnej ochrany,
- j) ustanovuje spôsob hospodárenia s materiálom civilnej ochrany, pričom hospodárením s materiálom civilnej ochrany sa rozumie okrem oprávnení a povinností podľa osobitného predpisu^{15a)} aj jeho obstarávanie, evidencia, skladovanie, použitie, ošetrovanie, skúšky, opravy a kontroly,
- k) schvaľuje skladbu, rozsah a určenie výdavkov obvodného úradu na civilnú ochranu z prostriedkov štátneho rozpočtu na príslušný rok,
- l) určuje členenie ohrozeného územia na účel plánovania úloh a opatrení na ochranu obyvateľstva pred účinkom nebezpečnej látky,
- m) kontroluje plnenie úloh civilnej ochrany.

(2) Ministerstvo vnútra sa podieľa na

- a) riadení a vykonávaní záchranných prác,
- b) evakuácii,
- c) radiačnom a chemickom monitorovaní,
- d) poskytovaní a prijímaní humanitárnej pomoci.

(3) Ministerstvo vnútra uplatňuje záujmy civilnej ochrany pri plnení úloh Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky⁹⁾ a subjektov hospodárskej mobilizácie.¹⁶⁾

§ 13

Pôsobnosť obvodného úradu v sídle kraja

(1) Obvodný úrad v sídle kraja

- a) vypracúva analýzy územia kraja z hľadiska možných mimoriadnych udalostí,
- b) uplatňuje stavebnotechnické požiadavky na stavby z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,
- c) rozhoduje o zrušení zariadenia na účely civilnej ochrany podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.^{16a)}
- d) vypracúva a vedie dokumentáciu civilnej ochrany,
- e) riadi a kontroluje plnenie úloh civilnej ochrany v pôsobnosti obvodných úradov a kontroluje plnenie úloh civilnej ochrany obcami, inými právnickými osobami a fyzickými osobami,
- f) organizuje preventívno-výchovnú a propagačnú činnosť v civilnej ochrane,
- g) riadi záchranné práce, ak ich rozsah presahuje územný obvod obvodného úradu; prednosta obvodného úradu v sídle kraja je oprávnený ukladať úlohy a vydávať príkazy prednostom obvodných úradov, vedúcim iných štátnych orgánov a starostom obcí vo svojom územnom obvode súvisiace s riadením záchranných prác,
- h) plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu, ak jej rozsah presahuje územný obvod obvodného úradu,
- i) vypracúva v súčinnosti s obvodnými úradmi plán ochrany obyvateľstva a zabezpečuje jeho precvičenie,
- j) riadi informačný systém civilnej ochrany a plní jeho úlohy na území kraja,
- k) predkladá návrh skladby, rozsahu a určenia výdavkov na civilnú ochranu z prostriedkov štátneho rozpočtu na schválenie ministerstvu vnútra,
- l) koordinuje a kontroluje hospodárenie obvodných úradov s materiálom civilnej ochrany,
- m) analyzuje a vyhodnocuje opatrenia vykonávané na riešenie mimoriadnej udalosti, škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a náklady vynaložené na vykonanie záchranných prác.

(2) Obvodný úrad v sídle kraja vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu na území kraja, ak rozsah mimoriadnej udalosti presahuje územný obvod obvodného úradu, a neodkladne vyžaduje prostredníctvom ministerstva vnútra vyhlásenie mimoriadnej situácie, ak rozsah mimoriadnej udalosti presahuje jeho územný obvod.

(3) Obvodný úrad v sídle kraja je dotknutým orgánom pri prerokúvaní územnotechnických podkladov a územného plánu regiónu.

§ 14

Pôsobnosť obvodného úradu

(1) Obvodný úrad

- a) vypracúva analýzu možného vzniku mimoriadnej udalosti vo svojom územnom obvode,
- b) vypracúva plán ochrany obyvateľstva v súčinnosti s právnickými osobami a fyzickými osobami a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom im ukladá úlohy,
- c) riadi a organizuje prípravu na civilnú ochranu,
- d) vypracúva a vedie dokumentáciu civilnej ochrany,
- e) riadi po odbornej stránke a kontroluje plnenie povinností právnických osôb, fyzických osôb a obcí v civilnej ochrane,
- f) v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním¹⁴⁾ organizuje a vykonáva preventívno-výchovnú a propagačnú činnosť v civilnej ochrane,
- g) rozhoduje^{16a)} o povinnosti vytvárať jednotky civilnej ochrany a zariadenia civilnej ochrany pre potreby územia,

- h) riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti iných orgánov štátnej správy, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí; prednosta obvodného úradu je oprávnený ukladať úlohy a vydávať príkazy vedúcim iných štátnych orgánov, starostom obcí, štatutárnym orgánom právnických osôb a fyzickým osobám vo svojom územnom obvode súvisiace s riadením záchranných prác,
- i) plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu, ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí, a rozhoduje^{16a)} o povinnosti obcí umiestniť evakuovaných,
- j) predkladá návrh skladby, rozsahu a určenia výdavkov na civilnú ochranu z prostriedkov štátneho rozpočtu na schválenie ministerstvu vnútra,
- k) riadi a kontroluje hospodárenie s materiálom civilnej ochrany, zabezpečuje vybavenie jednotiek civilnej ochrany vytvorených pre potreby územia materiálom civilnej ochrany,
- l) uplatňuje stavebnotechnické požiadavky na stavby z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,
- m) rozhoduje^{16a)} o umiestnení technických prostriedkov informačného systému civilnej ochrany na nehnuteľnostiach právnických osôb a fyzických osôb a na žiadosť poskytuje jednorazovú peňažnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa tohto zákona, ktorá zodpovedá rozsahu tohto obmedzenia; jednorazovú peňažnú náhradu možno uplatniť najneskôr do jedného roka po umiestnení technických prostriedkov informačného systému civilnej ochrany na ich nehnuteľnosti,
- n) určuje právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom rozsah dokumentácie plánov ochrany zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti okrem podnikateľov, ktorí spracúvajú dokumentáciu podľa osobitného predpisu,^{16aa)}
- o) analyzuje a vyhodnocuje opatrenia vykonávané na riešenie mimoriadnej udalosti, škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a náklady vynaložené na vykonanie záchranných prác,
- p) informuje obyvateľstvo a verejnosť podľa § 15a.

(2) Obvodný úrad je dotknutým orgánom^{16b)}

- a) pri prerokúvaní územných plánov obcí a zón,
- b) v územnom konaní,
- c) v stavebnom konaní a v kolaudačnom konaní, ak ide o zariadenie civilnej ochrany.

(3) V konaniach podľa odseku 2 písm. b) a c), v ktorých je príslušný stavebný úrad, uplatňuje obvodný úrad svoju pôsobnosť na úseku civilnej ochrany záväzným stanoviskom.^{16ba)}

(4) Obvodný úrad zabezpečí najmenej raz za tri roky precvičenie, prehodnotenie a podľa potreby aj zmenu alebo doplnenie plánu ochrany obyvateľstva zahŕňajúceho možné závažné priemyselné havárie v podniku kategórie B podľa osobitného predpisu.^{16c)}

(5) Obvodný úrad riadi informačný systém civilnej ochrany a plní jeho úlohy, vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu vo svojom územnom obvode; ak rozsah mimoriadnej udalosti presahuje územný obvod obvodného úradu, neodkladne oznamuje a navrhuje vyhlásenie mimoriadnej situácie obvodnému úradu v sídle kraja. O vyhlásení mimoriadnej situácie obvodný úrad neodkladne informuje štátne orgány, samosprávny kraj, obce, Policajný zbor, Hasičský úrad a záchranný zbor a ozbrojené sily Slovenskej republiky.

§ 14a

Pôsobnosť samosprávneho kraja

- (1) Samosprávny kraj v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti

- a) poskytuje obvodnému úradu v sídle kraja podklady potrebné na vypracovanie analýzy územia kraja a podklady na vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva z hľadiska možných mimoriadnych udalostí,
- b) spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a zabezpečovaní evakuácie na svojom území a utvára podmienky pri evakuácii na súčinnosť medzi samosprávnymi krajinami,
- c) poskytuje obvodnému úradu v sídle kraja údaje o zariadeniach civilnej ochrany a spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a riešení ukrytia obyvateľstva,
- d) metodicky riadi a vykonáva prípravu obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ako aj prípravu na poskytovanie prvej pomoci v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním,¹⁴⁾
- e) podieľa sa na preventívno-výchovnej a propagačnej činnosti v civilnej ochrane.

(2) Samosprávny kraj uhrádza výdavky spojené s preventívno-výchovnou a propagačnou činnosťou z vlastných zdrojov.

(3) Samosprávny kraj a obec v jeho územnom obvode môžu spoločne zriadiť krízový fond územnej samosprávy (ďalej len „fond“), v ktorom sa sústreďujú finančné prostriedky samosprávneho kraja, obce v jeho územnom obvode, prípadne inej právnickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa a fyzickej osoby, ktoré možno poskytnúť na

- a) odstránenie následkov mimoriadnej udalosti na nehnuteľnosti samosprávneho kraja a obce v jeho územnom obvode,
- b) vykonávanie preventívnych opatrení na zabránenie vzniku mimoriadnej udalosti v územnom obvode samosprávneho kraja.

(4) Fond nie je právnická osoba. Správu fondu vykonáva rada fondu.

(5) Spôsob ustanovenia rady fondu, podrobnosti o zdrojoch fondu a o správe fondu upravuje štatút fondu, ktorý schvaľuje zastupiteľstvo samosprávneho kraja a obecné zastupiteľstvo.

§ 15 **Pôsobnosť obce**

(1) Obec

- a) vypracúva plán ochrany obyvateľstva, oboznamuje sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľstvo a verejnosť podľa § 15a,
- b) koordinuje plnenie úloh v súčinnosti s právnickými osobami, fyzickými osobami – podnikateľmi a s ostatnými fyzickými osobami,
- c) riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti orgánov štátnej správy, právnických osôb alebo fyzických osôb – podnikateľov na území obce; pri riadení záchranných prác môže uložiť povinnosti podľa § 21 a 23,
- d) uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj materiálu civilnej ochrany jednotkám civilnej ochrany zriadeným obcou a prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľstvu obce, pre ktoré tieto prostriedky nezabezpečujú právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia,
- e) podľa potreby určuje vhodné ochranné stavby použiteľné na ukrytie obyvateľstva a zabezpečuje ich potrebné úpravy,
- f) zabezpečuje trvale hlásnu službu a informačnú službu civilnej ochrany, o čom informuje obvodný úrad a poskytuje nevyhnutnú a okamžitú pomoc v núdzi, najmä prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc¹⁷⁾ obyvateľstvu obce a osobám nachádzajúcim sa na území obce,
- g) plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu a poskytuje núdzové ubytovanie a núdzové

zásobovanie evakuovaným,

- h) vytvára jednotky civilnej ochrany z obyvateľstva obce a zabezpečuje ich akcieschopnosť,
- i) zabezpečuje a vykonáva prípravu jednotiek civilnej ochrany obce a v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním¹⁴⁾ zabezpečuje prípravu obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc,
- j) vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu a ustanovuje režim života obyvateľstva na území obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a neodkladne o tom informuje obvodný úrad,
- k) vedie evidenciu evakuovaných osôb a zoznamy evakuovaných osôb podliehajúcich brannej povinnosti s uvedením evakuačného miesta odovzdáva príslušnému obvodnému úradu v sídle kraja,
- l) hospodári s pridelenými finančnými prostriedkami na civilnú ochranu,¹⁸⁾
- m) vyžaduje náhradu skutočných výdavkov vynaložených na civilnú ochranu, ktoré sa financujú zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu miestne príslušného obvodného úradu.

(2) Obec je povinná uhrádzať z vlastných zdrojov výdavky spojené s uskladnením materiálu civilnej ochrany, s prípravou na civilnú ochranu a výdavky spojené s udržiavaním ochranných stavieb civilnej ochrany. Výdavky nezahŕňajú odmeny pre skladníka, lektora a výdavky na rekonštrukcie, prestavby ochranných stavieb, periodické revízie, obmeny technického zariadenia a odstraňovanie následkov ich poškodenia mimoriadnou udalosťou.

§ 15a

(1) Informácie pre verejnosť vyplývajúce z plnenia povinností podľa § 14 ods. 1 písm. p) a § 15 ods. 1 písm. a) sa trvalo zverejňujú na internetovej stránke alebo na verejnej tabuli s uvedením 30-dňovej lehoty, dokedy môže dotknutá verejnosť podávať pripomienky. Opodstatnené pripomienky sa primerane zohľadnia pri spracovaní plánu ochrany obyvateľstva. Informácie sa prehodnocujú a v prípade potreby aktualizujú; v aktualizovanej forme sa zverejňujú najmenej raz za tri roky.

(2) Informácie pre verejnosť zahŕňajú najmä

- a) informácie o zdroji ohrozenia,
- b) informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- b) nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- c) informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- d) úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti,
- e) podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
- f) odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.^{18a)}

ŠTVRTÁ HLAVA

POVINNOSTI A OPRÁVNENIA INÝCH ÚČASTNÍKOV CIVILNEJ OCHRANY

§ 16

Povinnosti právnických osôb a fyzických osôb

(1) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok, sú povinní

- a) pripravovať a zabezpečovať ochranu svojich zamestnancov, osôb prevzatých do starostlivosti a osôb, ktoré môžu ohroziť,
- b) poskytovať obvodným úradom a obciam, na ktorých území pôsobia, informácie o možnom nebezpečenstve, jeho rozsahu, spôsobe ochrany a likvidácii následkov a tieto pravidelne aktualizovať,
- c) spolupracovať s obvodnými úradmi a obcami pri riešení ochrany obyvateľstva,
- d) oznámiť bezodkladne vznik mimoriadnej udalosti a navrhnúť opatrenia na ochranu života, zdravia a majetku obvodnému úradu a obci, na ktorej území pôsobia,
- e) zabezpečiť vypracovanie plánu ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti a jeho aktualizáciu v rozsahu určenom obvodným úradom, ak nevypracúvajú havarijné plány podľa osobitných predpisov;^{16aa}) precvičiť tento plán aspoň raz za tri roky,
- f) zriaďovať jednotky civilnej ochrany a zariadenia civilnej ochrany podľa vlastného rozhodnutia alebo podľa rozhodnutia obvodného úradu, ako aj zabezpečovať akcieschopnosť jednotiek civilnej ochrany a prevádzkyschopnosť zariadení civilnej ochrany,
- g) vykonávať hlásnu službu pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú,
- h) zriaďovať a udržiavať ochranné stavby pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti a prostriedky varovania,
- i) plánovať a pri mimoriadnej udalosti vyhlásiť a uskutočniť evakuáciu svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti a neodkladne o tom informovať obec, na ktorej území pôsobia,
- j) zabezpečiť na vlastné náklady špeciálne prostriedky individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti podľa druhu nebezpečnej látky, ktorou môžu ohroziť život alebo zdravie,
- k) skladovať, ošetrovať a zabezpečovať výdaj materiálu civilnej ochrany pre vlastné jednotky civilnej ochrany a jednotky civilnej ochrany vytvorené pre potreby územia a prostriedkov individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti,
- l) poskytnúť pri príprave na civilnú ochranu a pri mimoriadnych udalostiach orgánom štátnej správy alebo obciam vecné prostriedky, ktoré vlastnia alebo užívajú.

(2) Iné právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia ako v odseku 1 sú povinní plniť úlohy podľa odseku 1 písm. e), f), h), i), k) a l).

(3) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí sú prevádzkovateľmi dopravných prostriedkov, zdravotníckych zariadení a prostriedkov alebo vývarovní, zásobovacích a stravovacích zariadení, sú povinní na požiadanie obvodného úradu alebo obce podieľať sa na vypracúvaní a plnení plánov dopravného, zdravotníckeho alebo zásobovacieho zabezpečenia evakuácie.

(4) Právnické osoby a fyzické osoby, ktoré prevádzkujú rozhlasové a televízne vysielanie, sú povinné na požiadanie ministerstva vnútra, obvodného úradu alebo obce bezplatne poskytnúť nevyhnutný čas na odvysielanie informácií civilnej ochrany.

(5) Prevádzkovatelia vodných stavieb sú povinní v rámci výstavby vodnej stavby zabezpečiť aj výstavbu a prevádzku systému varovania a vyznenia na vodnej stavbe a na ohrozenom území do vzdialenosti, ktorú dosiahne čelo prielomovej vlny do jednej hodiny od vzniku mimoriadnej udalosti. Prielomovou vlnou sa rozumie druh povodňovej vlny, ktorá vznikne náhlym porušením hrádze, a čelom prielomovej vlny sa rozumie časť prielomovej vlny, ktorá je charakteristická náhlym zvýšením hladiny a zväčšením prietoku.

(6) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí vyrábajú a skladujú nebezpečné látky alebo manipulujú s nebezpečnými látkami a tým ohrozujú život, zdravie alebo majetok, sú povinní na vlastné náklady zabezpečiť systém monitorovania územia, varovania obyvateľstva a vyznamenania osôb na ohrozenom území a trvale ho udržiavať v prevádzke.

(7) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia uvedení v odseku 1 sú povinní pred začatím výstavby alebo rekonštrukcie systému varovania a vyznamenania predložiť ministerstvu vnútra na schválenie projekt jeho výstavby alebo rekonštrukcie.

(8) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí vlastnia alebo prevádzkujú energetické, tepelné, vodárenské, kanalizačné siete alebo sústavy, sú povinní na výzvu obvodného úradu alebo obce bezodplatne poskytnúť informácie na vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva a na výzvu obvodného úradu alebo obce sa podieľať na vypracúvaní a plnení plánov ochrany obyvateľstva.

(9) Právnické osoby a fyzické osoby, ktoré vlastnia alebo prevádzkujú zariadenia určené na ubytovanie alebo ktoré umožňujú dočasný pobyt osôb, sú povinné na vyzvanie obce podieľať sa na vypracúvaní plánu ubytovania evakuovaných osôb v obci a po vyhlásení evakuácie zabezpečiť umiestnenie plánom určeného počtu evakuovaných osôb.

(10) Právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelia sú pre potreby evakuácie povinné poskytnúť obciam a obvodným úradom, na ktorých území pôsobia, údaje o druhoch a počtoch zvierat, ktoré vlastnia.

(11) Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia sú povinní uhrádzať z vlastných zdrojov pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti výdavky spojené

- a) s uskladnením materiálu civilnej ochrany a špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany,
- b) s prípravou na civilnú ochranu, so zriadením a prevádzkovaním prostriedkov varovania a vyznamenania,
- c) so zriadením a udržiavaním ochranných stavieb,
- d) s vyžiadaním a použitím síl a prostriedkov na odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí spôsobených činnosťou, ktorou ohrozili život, zdravie alebo majetok;
ostatné fyzické osoby uhrádzajú z vlastných zdrojov výdavky uvedené v písmene d).

(12) Fyzické osoby zaobchádzajú so špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany podľa pokynov právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktorí špeciálne prostriedky individuálnej ochrany zabezpečili podľa odseku 1 písm. j).

§ 17

Oprávnenia fyzických osôb

(1) Fyzická osoba má právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

(2) Fyzické osoby majú právo na vytvorenie podmienok na zabezpečenie prípravy na civilnú ochranu, ktorej cieľom je umožniť získanie nevyhnutných vedomostí a zručností v sebaochrane a pomoci iným v núdzi.

§ 18

Príprava na civilnú ochranu

(1) Príprava na civilnú ochranu sa vykonáva bezplatne a zahŕňa

- a) prípravu jednotiek civilnej ochrany,
- b) prípravu obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ako aj prípravu na poskytovanie prvej pomoci.

(2) Prípravu na civilnú ochranu vykonávajú okrem obvodných úradov, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov, samosprávnych krajov a obcí aj združenia humanitného zamerania.¹⁹⁾

§ 18a **Odborná spôsobilosť**

(1) Odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí a praktických zručností, ktoré sú potrebné na

- a) vypracovanie a aktualizáciu plánu ochrany obyvateľstva,
- b) vypracovanie a aktualizáciu plánu ochrany zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti,
- c) vzdelávaciu činnosť na úseku civilnej ochrany.

(2) Odborná spôsobilosť sa získava odbornou prípravou a vykonaním skúšky pred skúšobnou komisiou, ktorej predsedu a členov vymenúva a odvoláva minister vnútra Slovenskej republiky.

(3) Žiadosť o vykonanie odbornej prípravy a skúšky sa predkladá ministerstvu vnútra a obsahuje meno, priezvisko, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu, činnosť, na ktorú sa žiada odborná spôsobilosť, a podpis žiadateľa.

(4) Opravnú skúšku možno vykonať len raz. Ak žiadateľ nevyhoví na opravnej skúške, môže vykonať skúšku až po opakovanom vykonaní odbornej prípravy.

(5) Ministerstvo vnútra vydá osvedčenie o odbornej spôsobilosti (ďalej len „osvedčenie“) žiadateľovi, ktorý vykonal skúšku. Osvedčenie obsahuje

- a) meno, priezvisko a akademický titul,
- b) dátum narodenia,
- c) dátum vykonania skúšky,
- d) činnosť, na ktorú sa vydáva osvedčenie,
- e) evidenčné číslo osvedčenia, dátum jeho vydania, od tlačok úradnej pečiatky so štátnym znakom, meno, priezvisko, akademický titul a podpis predsedu skúšobnej komisie.

(6) Odborne spôsobilá osoba je povinná každých päť rokov od vykonania skúšky zúčastniť sa školenia a po jeho skončení absolvovať preskúšanie; ak sa školenia nezúčastní alebo nevyhoví na preskúšaní, stratí odbornú spôsobilosť. Osoba, ktorá stratí odbornú spôsobilosť, je povinná bezodkladne odovzdať osvedčenie ministerstvu vnútra.

(7) Odborná príprava na získanie odbornej spôsobilosti sa vykonáva za úhradu; to sa nevzťahuje na zamestnanca ministerstva, ostatného ústredného orgánu štátnej správy, iného ústredného štátneho orgánu, obvodného úradu, samosprávneho kraja a obce. Úhrada zodpovedá rozsahu nevyhnutných nákladov a je príjmom štátneho rozpočtu.

(8) Ministerstvo vnútra vedie v elektronickej forme evidenciu osvedčení.

(9) Podrobnosti o odbornej spôsobilosti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo vnútra.

§ 19**Vstup na nehnuteľnosti**

(1) Pre prípady vzniku mimoriadnej udalosti vlastník alebo nájomca nehnuteľnosti je povinný umožniť vstup na nehnuteľnosť osobe vykonávajúcej svoju právomoc podľa tohto zákona alebo umiestniť na nej technologické zariadenia civilnej ochrany alebo technické prostriedky informačného systému civilnej ochrany.

(2) Vlastník alebo nájomca, na ktorého nehnuteľnosti sú umiestnené zariadenia civilnej ochrany alebo technické prostriedky informačného systému civilnej ochrany, je povinný po predchádzajúcej výzve umožniť vstup na nehnuteľnosť osobe vykonávajúcej svoju právomoc podľa tohto zákona na účel vykonania údržby a kontroly.

(3) Ustanovením odsekov 1 a 2 nie je dotknuté právo na náhradu škody.

§ 20**Všeobecné ustanovenia o povinnostiach v prípadoch mimoriadnej udalosti**

Osoba, ktorá nie je zaviazaná účasťou na civilnej ochrane a na jej príprave podľa tohto zákona alebo iných zákonov,²⁰⁾ je v prípadoch mimoriadnej udalosti povinná primerane svojmu veku a zdravotnému stavu spolupracovať v súčinnosti s inými osobami v civilnej ochrane a možno jej v záujme ochrany života, zdravia a majetku uložiť obmedzenia a vyžadovať poskytnutie vecných prostriedkov potrebných na civilnú ochranu.

Vecné plnenie**§ 21**

(1) Právnickej osobe, fyzickej osobe – podnikateľovi alebo fyzickej osobe možno po vyhlásení mimoriadnej situácie uložiť písomným príkazom povinnosť poskytnúť vecné plnenie na zvládnutie úloh pri mimoriadnej udalosti.

(2) Pri ukladaní vecných plnení treba prihliadať na to, aby sa tým neohrozila výživa toho, kto vec poskytol, a jeho rodiny a chod jeho hospodárskych zariadení.

§ 22

(1) Vecné prostriedky, ktoré sa prevzali ako vecné plnenia podľa tohto zákona len do užívania, sa po zániku potreby vrátia tomu, od koho sa prevzali.

(2) Ak nemožno vecný prostriedok, ktorý sa prevzal do užívania, po zániku potreby vrátiť, poskytne sa právnickej osobe alebo fyzickej osobe iný vecný prostriedok rovnakého druhu a podľa možnosti rovnakej hodnoty alebo sa dá náhrada v peniazoch.²²⁾

(3) Ten, kto konal na základe písomného príkazu podľa § 21 ods. 1, má právo na náhradu škody, ktorá mu vznikla vecným plnením, podľa osobitných predpisov.²³⁾

Osobné úkony**§ 23**

(1) Fyzické osoby sú povinné zúčastniť sa na plnení úloh civilnej ochrany osobnými úkonmi.

(2) Osobnými úkonmi v civilnej ochrane sú povinné všetky fyzické osoby, ktoré nie sú podľa § 24

od nich oslobodené.

(3) Osobnými úkonmi podľa tohto zákona sa rozumie každá fyzická i duševná činnosť, ktorá sa vyžaduje v záujme ochrany života, zdravia a majetku v čase mimoriadnej udalosti.

(4) Vo vykonávaní osobných úkonov sa nemožno dať zastupovať.

(5) Osoby, ktoré boli pribrané na osobné úkony na základe dobrovoľnosti, majú rovnaké práva a povinnosti ako osoby, ktoré boli na osobné úkony povolané podľa ustanovení tohto zákona.

(6) Ženy sa budú povolávať podľa možnosti len na také osobné úkony, na ktoré sú svojím obvyklým zamestnaním spôsobilé, pričom sa bude prihliadať na to, aby ich povolanie na osobné úkony nebolo na ujmu plnenia iných závažných úloh.

§ 24

(1) Od osobných úkonov sú oslobodené

- a) osoby telesne alebo duševne nespôsobilé,
- b) osoby mladšie ako 18 rokov a staršie ako 60 rokov,
- c) osoby, ktoré vykonávajú štátnu službu profesionálneho vojaka ozbrojených síl Slovenskej republiky, mimoriadnu službu a alternatívnu službu, ako aj príslušníci Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby a Zboru väzenskej a justičnej stráže, ak by vykonaním osobných úkonov bol ohrozený výkon ich služobných povinností,
- d) tehotné ženy a osoby, ktoré sa starajú o deti do 15 rokov veku,
- e) osoby požívajúce exteritorialitu podľa medzinárodného práva a osoby patriace k cudzím diplomatickým misiám, k cudzím konzulárnym úradom, k orgánom cudzích štátov alebo k medzinárodným orgánom s podmienkou, že tieto úrady alebo orgány pôsobia na území Slovenskej republiky so súhlasom príslušných orgánov a nejde o občanov Slovenskej republiky,
- f) ostatní cudzinci v rozsahu, ktorý vyplýva z medzinárodných zmlúv alebo z medzinárodného práva.

(2) Dôvod oslobodenia treba preukázať vhodným spôsobom; telesnú alebo duševnú nespôsobilosť²⁵⁾ treba preukázať úradným potvrdením lekára.

§ 25

(1) Pre prípad mimoriadnej udalosti sú fyzické osoby povinné

- a) dodržiavať pokyny obvodných úradov, obcí, ako aj iných právnických osôb a fyzických osôb uvedených v § 16,
- b) riadiť sa ich pokynmi na ukrytie a evakuáciu,
- c) vykonávať opatrenia na ochranu potravín, vody, zvierat a krmív, ktoré vlastnia alebo sú im zverené,
- d) plniť úlohy v jednotkách a zariadeniach civilnej ochrany podľa určenia a zaradenia a na plnenie úloh sa vopred pripravíť,
- e) vykonávať časovo obmedzené práce pre civilnú ochranu súvisiace s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku,
- f) poskytnúť vecné prostriedky, ktoré vlastnia alebo užívajú,
- g) poskytnúť potrebné priestory a prostriedky na núdzové ubytovanie osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou, ako aj osobám, ktoré vykonávajú záchranné práce.

(2) Za plnenie povinnosti uvedenej v odseku 1 písm. e) patrí fyzickej osobe odmena;²⁶⁾ za plnenie povinností uvedených v odseku 1 písm. f) a g) a v § 19 sa poskytuje náhrada podľa osobitných predpisov.²⁷⁾

(3) Povinnosti uvedené v odseku 1 písm. e), f) a g) a v § 19 nie je fyzická osoba povinná splniť v prípade, ak by tým vystavila vážnemu ohrozeniu seba alebo blízke osoby²⁸⁾ alebo ak jej v tom bránia iné dôležité okolnosti.

§ 26

Účasť na príprave a osobných úkonoch v civilnej ochrane sa považuje za iný úkon vo všeobecnom záujme, za ktorý sa poskytuje pracovné voľno s náhradou mzdy vo výške priemerného zárobku.²⁹⁾

PIATA HLAVA NÁHRADA ŠKODY

§ 27

Odškodňovanie úrazov

(1) Ak došlo u fyzickej osoby k poškodeniu na zdraví alebo k jej smrti (ďalej len „poškodený“)

- a) pri plnení úloh civilnej ochrany,
- b) v súvislosti s pomocou, ktorú poskytovala pri odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti,
- c) pri príprave na civilnú ochranu,

uhradí tým vzniknutú škodu štát obdobne podľa predpisov o zodpovednosti za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania,³⁰⁾ pokiaľ jej nevznikol nárok na náhradu tejto škody už z pracovnoprávneho vzťahu.

(2) Náhradu škody podľa odseku 1 poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo vnútra.

§ 28

Jednorazové mimoriadne odškodnenie

(1) Vláda ustanoví nariadením, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu

- a) patrí poškodenému a pozostalým po poškodenom okrem nárokov podľa osobitných predpisov aj jednorazové mimoriadne odškodnenie,
- b) sa zvyšuje jednorazové odškodnenie patriace podľa osobitných predpisov pozostalým po poškodenom a kedy možno takéto odškodnenie priznať osobám, ktoré boli na poškodeného odkázané výživou, a rodičom poškodeného.

(2) Jednorazové mimoriadne odškodnenie poskytuje ministerstvo vnútra.

§ 28a

Jednorazová finančná výpomoc

(1) Jednorazovú finančnú výpomoc (ďalej len „výpomoc“) možno poskytnúť fyzickej osobe, ak v dôsledku mimoriadnej udalosti došlo k poškodeniu alebo zničeniu rodinného domu,³¹⁾ bytu^{31a)} alebo iného obydlija vrátane jeho zariadenia (ďalej len „obydlie“), ktoré užívala v čase vzniku mimoriadnej udalosti.

(2) Výpomoc možno poskytnúť na základe písomnej žiadosti. Žiadateľom o poskytnutie výpomoci je osoba uvedená v odseku 1. Prílohou žiadosti je výpis z listu vlastníctva, kópia listu vlastníctva,

kópia nájomnej zmluvy alebo iný doklad, ktorým sa preukazuje užívacie právo k obydliu. Žiadosť spolu s prílohou sa predkladá obci, na ktorej území sa obydlie nachádza, do 30 dní od odvolania mimoriadnej situácie.

(3) Obec na základe žiadosti posúdi v súčinnosti s

- a) obvodným úradom rozsah poškodenia obydlia,
- b) úradom práce, sociálnych vecí a rodiny sociálnu situáciu žiadateľa.

(4) Sociálna situácia žiadateľa sa posudzuje podľa toho, či žiadateľ je

- a) v hmotnej núdzi^{31b)} a poberá dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi,
- b) osoba s ťažkým zdravotným postihnutím,^{31c)}
- c) osamelý rodič, ktorý sa stará o nezaopatrené dieťa,^{31d)}
- d) osoba, ktorá dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok.^{31e)}

(5) Obec predloží zoznam žiadostí obvodnému úradu. Zoznam obsahuje najmä

- a) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu žiadateľa,
- b) popis rozsahu poškodenia obydlia,
- c) popis sociálnej situácie žiadateľa.

(6) Obvodný úrad vypracuje zoznam žiadostí, ktoré predložili obce v jeho územnom obvode, ktorý predloží so svojim stanoviskom ministerstvu vnútra. Ministerstvo vnútra vypracuje návrh na poskytnutie výpomoci, ktorý predloží na schválenie vláde; ak sa výpomoc má poskytnúť z rozpočtovej rezervy vlády, Ministerstvu financií Slovenskej republiky na zabezpečenie postupu podľa osobitného zákona.^{31f)}

(7) Na poskytnutie výpomoci nie je právny nárok.

(8) Výpomoc je nenávratná a poskytuje sa zo štátneho rozpočtu.

(9) Výpomoc vypláca obec.

(10) Obec zverejní na úradnej tabuli a na webovom sídle, ak ho má zriadené, na účel informovania verejnosti zoznam osôb s údajmi podľa odseku 5 písm. a), ktorým bola poskytnutá výpomoc.

§ 29

Náhrada vecnej škody

(1) Škoda, ktorú spôsobila fyzická osoba pri plnení úloh civilnej ochrany alebo v priamej súvislosti s ním, sa posudzuje ako škoda spôsobená pri plnení pracovných úloh. Fyzická osoba nezodpovedá za škodu, ktorá vyplýva z rizika spojeného so zabezpečením civilnej ochrany.

(2) Fyzická osoba má nárok na náhradu vecnej škody, ktorá jej vznikla pri pomoci poskytnutej v súvislosti s plnením úloh civilnej ochrany.

(3) Náhradu škody poskytuje obvodný úrad, v ktorého územnom obvode ku škode došlo; náhrada škody podľa odseku 2 sa neposkytne, ak ku spôsobeniu škody došlo v dôsledku protiprávneho konania poškodeného.

(4) Ak vznikla fyzickej osobe vecná škoda v súvislosti s pomocou poskytnutou v záujme právnickej osoby, má orgán štátnej správy právo na náhradu toho, čo fyzickej osobe poskytol.

§ 30**Ocenenie mimoriadnej odvahy**

Na ocenenie mimoriadnej odvahy a obetavosti pri záchrane života a zdravia, ako aj majetku pri mimoriadnych situáciách môže minister vnútra udeliť vecný alebo peňažný dar.

ŠIESTA HLAVA**PORUŠENIE POVINNOSTÍ PRÁVNICKEJ OSOBY A FYZICKEJ OSOBY NA ÚSEKU CIVILNEJ OCHRANY A KONANIE O NICH****§ 31****Správne delikty**

(1) Správneho deliktu na úseku civilnej ochrany sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá

- a) svojou činnosťou môže ohroziť život, zdravie alebo majetok, ak poruší niektorú z povinností podľa § 16 ods. 1,
- b) poruší § 16 ods. 1 písm. e), f), h), i), k) alebo písm. l), ak ide o právnickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa podľa § 16 ods. 2,
- c) prevádzkuje dopravný prostriedok, zdravotnícke zariadenie, vývarovňu, zásobovacie zariadenie alebo stravovacie zariadenie, ak poruší § 16 ods. 3,
- d) prevádzkuje rozhlasové a televízne vysielanie, ak poruší § 16 ods. 4,
- e) prevádzkuje vodnú stavbu, ak poruší § 16 ods. 5 alebo ods. 7,
- f) vyrába, skladuje alebo manipuluje s nebezpečnou látkou, a tým ohrozuje život, zdravie alebo majetok, ak poruší § 16 ods. 6 alebo ods. 7,
- g) vlastní alebo prevádzkuje energetickú, tepelnú, vodárenskú, kanalizačnú sieť alebo sústavu, ak poruší § 16 ods. 8,
- h) vlastní alebo prevádzkuje zariadenie určené na ubytovanie alebo zariadenie, ktoré umožňuje dočasný pobyt osôb, ak poruší § 16 ods. 9,
- i) poruší § 16 ods. 10,
- j) poruší § 19 ods. 1 alebo ods. 2,
- k) poruší § 21 ods. 1.

(2) Správneho deliktu na úseku civilnej ochrany sa dopustí obec, ak poruší § 15 ods. 1 písm. a), f), g) alebo písm. j).

(3) Obvodný úrad uloží pokutu do 10 000 eur

- a) právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi za správny delikt podľa odseku 1 okrem písmena h),
- b) obci za správny delikt podľa odseku 2.

(4) Obvodný úrad uloží pokutu od 500 eur do 33 000 eur právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi za správny delikt podľa odseku 1 okrem písmena h), ktorého sa dopustí počas mimoriadnej situácie.

(5) Obec uloží pokutu do 10 000 eur právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi za správny delikt podľa odseku 1 písm. a), c), d), g) alebo písm. i), ktorého sa dopustí voči obci alebo za správny delikt podľa odseku 1 písm. h).

(6) Obvodný úrad a obec zohľadňujú pri určení výšky pokuty závažnosť, okolnosti, spôsob, čas trvania, následky a opakovanie porušenia povinnosti.

(7) Pokutu možno uložiť do dvoch rokov odo dňa, keď sa obvodný úrad alebo obec dozvedeli o porušení povinnosti, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.

§ 32 **Priestupky**

(1) Priestupku na úseku civilnej ochrany sa dopustí ten, kto

- a) neuposlúchne varovné signály, pokyny a výzvy vlády, ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, iných ústredných štátnych orgánov, obvodných úradov, obcí, právnických osôb a fyzických osôb, ktoré vyhlasujú a vydávajú v súvislosti s plnením úloh podľa tohto zákona,
- b) nevykoná opatrenia na ochranu potravín, vody, zvierat a krmív, ktoré vlastní alebo sa mu zverili,
- c) neriadi sa pokynmi obvodného úradu alebo obce na ukrytie a evakuáciu,
- d) nesplní povinnosť ustanovenú týmto zákonom vyplývajúcu zo zaradenia do jednotky civilnej ochrany a súvisiacu s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku,
- e) neposkytne bez vážneho dôvodu osobnú pomoc alebo vecné prostriedky, ktoré vlastní alebo užíva,
- f) neumožní obvodnému úradu alebo obci umiestniť na nehnuteľnosti, ktorú vlastní alebo prevádzkuje, zariadenie civilnej ochrany alebo neumožní k nemu prístup,
- g) zneužije alebo poškodí zariadenia alebo prostriedky informačného systému civilnej ochrany,
- h) neodovzdá bezodkladne ministerstvu vnútra osvedčenie, ak stratí odbornú spôsobilosť.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 môže uložiť obvodný úrad pokutu do 331 eur; za priestupok spáchaný počas mimoriadnej situácie pokutu do 1659 eur.

§ 33

(1) Na konanie o ukladaní sankcií podľa § 31 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.^{16a)}

(2) Ak v tomto zákone nie je ustanovené inak, vzťahujú sa na priestupky všeobecné predpisy.³²⁾

(3) Pokuty uložené obvodným úradom podľa tohto zákona sú príjmom štátneho rozpočtu; pokuty uložené obcou sú príjmom obce.

SIEDMA HLAVA **SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

§ 34 **Preukazovanie príslušnosti k civilnej ochrane**

(1) Osoby vykonávajúce oprávnenia podľa tohto zákona preukazujú svoju príslušnosť k civilnej ochrane preukazom. Preukaz potvrdzuje ich postavenie podľa medzinárodného dohovoru.¹²⁾

(2) Preukazy vydávajú:

- a) ministerstvo vnútra pre personál civilnej ochrany ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a iných ústredných štátnych orgánov,

- b) obvodné úrady pre personál civilnej ochrany obvodných úradov,
- c) obvodné úrady pre personál civilnej ochrany okresu,
- d) obce pre personál civilnej ochrany obce.

(3) Na označenie personálu a účastníkov civilnej ochrany, zariadení civilnej ochrany, materiálu civilnej ochrany, dopravných prostriedkov a mechanizačných prostriedkov sa používajú medzinárodné rozoznávacie znaky.

§ 35

Označovanie stavieb

(1) Na označenie stavieb a zariadení obsahujúcich nebezpečné sily (ako napr. priehrady, jadrové energetické zariadenia) sa používajú skupiny troch jasných oranžových kruhov rovnakej veľkosti položených na rovnakej osi, pričom vzdialenosť medzi každým kruhom je jeden polomer tohto kruhu.¹²⁾ Znak sa umiestňuje na rovnom povrchu tak, aby bol viditeľný zo všetkých smerov a na takú vzdialenosť, ako to bude možné.

(2) Pri zdravotníckej činnosti civilnej ochrany sa používajú medzinárodné rozoznávacie svetelné a rádiové signály, prostriedky elektronickej identifikácie, medzinárodné kódy a iné prostriedky.

§ 36

Prechodné a záverečné ustanovenia

(1) Ak sa v zákonoch²⁰⁾ alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisoch používajú slová civilná obrana, rozumie sa tým civilná ochrana podľa tohto zákona.

(2) Prevádzkovateľ vodohospodárskeho diela, ktoré je už v prevádzke, je povinný splniť úlohy uvedené v § 16 ods. 6 do šiestich rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

(3) Ministerstvo vnútra ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti na zabezpečenie

- a) ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok,
- b) stavebnotechnických požiadaviek na stavby a technických podmienok zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany,
- c) evakuácie,
- d) záchranných prác,
- e) organizovania jednotiek civilnej ochrany,
- f) hospodárenia s materiálom civilnej ochrany,
- g) technických a prevádzkových podmienok informačného systému,
- h) prípravy na civilnú ochranu.

§ 36a

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.

§ 36b

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2012

(1) Zamestnanec ministerstva, ostatného ústredného orgánu štátnej správy, iného ústredného štátneho orgánu, obvodného úradu, samosprávneho kraja, obce, inej právnickej osoby a fyzickej

osoby – podnikateľa, ktorý k 1. januáru 2012 vykonával činnosť, na ktorú sa vyžaduje odborná spôsobilosť, je povinný získať odbornú spôsobilosť do 31. decembra 2013.

(2) Zamestnanec uvedený v odseku 1, ktorý k 1. januáru 2012 vykonával aspoň sedem rokov činnosť, na ktorú sa vyžaduje odborná spôsobilosť, sa považuje za zamestnanca, ktorý získal odbornú spôsobilosť 1. januára 2012. Ministerstvo vnútra vydá tomuto zamestnancovi osvedčenie, a to na jeho žiadosť, ktorej prílohou je doklad o splnení podmienok podľa prvej vety.

§ 37

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. § 15 a 16 zákona č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 17/1976 Zb.,
2. § 43 ods. 1 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

§ 37a

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 27/1950 Zb. o štátnej podpore pri živelných pohromách,
2. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z. z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 565/2004 Z. z.,
3. vyhláška ministrov financií a poľnohospodárstva č. 167/1954 Ú. 1. o štátnej podpore pri živelných pohromách.

§ 38

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

**Príloha
k zákonu č. 42/1994 Z. z.**

Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES (Ú. v. EÚ L 102, 11. 4. 2006).

- 1) § 8 a 9 zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení zákona č. 579/2004 Z. z.
- 1a) Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení ústavného zákona č. 113/2004 Z. z.
- 1b) § 48 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 172/2011 Z. z.
- 2) Zákon Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie.
- 3) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z. z.
- 4) § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.
- 4a) Zákon Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- 6) § 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 6a) Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch).
- 7) Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov. Zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov.
- 10) § 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe.
- 11) § 4 ods. 4 písm. c) a ods. 5 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky.
- 12) Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o viazanosti Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky Dodatkovými protokolmi I a II k Ženevským dohovorom z 12. augusta 1949 o ochrane obetí medzinárodných ozbrojených konfliktov a konfliktov nemajúcich medzinárodný charakter prijatých v Ženeve 8. júna 1977, č. 168/1991 Zb.
- 14) Napr. Slovenský Červený kríž, Zväz civilnej ochrany Slovenskej republiky, dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany, Rýchla zdravotnícka pomoc, Hygienická služba, Banská záchranná služba, Horská služba, Jaskyniarska záchranná služba, Asociácia cvičiteľov záchranárskych psov, Vodná záchranná služba.
- 15) Napr. zákon Slovenskej národnej rady č. 126/1985 Zb. o požiarnej ochrane v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 135/1974 Zb. o štátnej správe vo vodnom hospodárstve v znení neskorších predpisov, nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 32/1975 Zb. o ochrane pred povodňami, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, zákon č. 238/1991 Zb. o odpadoch v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 255/1993 Z. z.
- 15a) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1996 Z. z.
- 16) Nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 284/1992 Zb. o opatreniach hospodárskej mobilizácie.
- 16a) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 16aa) § 18 ods. 1 zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 16b) § 140a ods. 1 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 479/2005 Z. z.
- 16ba) § 140b zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 479/2005 Z. z.

- 16c) § 4 zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 17) § 3 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 18) § 7 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
§ 29 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z.
- 18a) Napríklad zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.
- 19) Napr. Slovenský Červený kríž, Zväz civilnej ochrany Slovenskej republiky.
- 20) Napr. zákon č. 40/1961 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb.
- 22) § 420 a § 420a Občianskeho zákonníka.
- 23) § 443 Občianskeho zákonníka.
- 24) § 46 zákona č. 92/1949 Zb.
- 25) § 186 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.
- 26) Zákon č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku v znení neskorších predpisov.
- 27) § 128 Občianskeho zákonníka.
- 28) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 29) § 124 Zákonníka práce.
§ 17 zákona č. 1/1992 Zb.
- 30) § 190 až 203 Zákonníka práce.
- 31) § 43b ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.
- 31a) § 43b ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.
- 31b) § 2 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 31c) § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 31d) § 3 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 532/2007 Z. z.
- 31e) § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z.
- 31f) § 10 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 323/2007 Z. z.
- 32) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

